

1. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΠΙΣΧΑΝΣΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .06/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/10/2018

Σελίδα: 12

ΣΧΟΛΙΟ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Πληθυσμιακή απίσχνανση

Οι δημογραφικές τάσεις που παρουσιάζουν την Ελλάδα ως μια περίπου ημιθανή, από πραγματικές δυνάμεις, χώρα συνιστούν την αποτύπωση μιας κατάστασης που εξελίσσεται γραμμικά τα τελευταία σχεδόν 10 χρόνια. Η ραγδαία απομείωση του πληθυσμού οφείλεται στην οικονομική κρίση, την οποία επιδείνωσαν λανθασμένες πολιτικές επιλογές μέσα και έξω από την Ελλάδα. Ωστόσο, υπάρχει μια διάσταση που δεν αποτυπώνεται στους αμείλικτους αριθμούς της πληθυσμιακής απίσχνανσης. Πρόκειται για το χάσμα ανάμεσα στις γενιές της κρίσης και σε εκείνες που προηγήθηκαν. Ίσως το πλέον βασικό πρόβλημα της κρίσης είναι ότι ερμηνεύεται με όρους διακοπής μιας συνέχειας. Εν ολίγοις, η υφιστάμενη κρίση δεν γίνεται αντιληπτή ως μετάβαση, αλλά ως ρωγμή στον χρόνο, την οποία το κονίαμα των πολιτικών που λαμβάνονται μεταξύ των προγραμμάτων λιτότητας μπορούν να κλείσουν, να παραγεμίσουν. Δεν είναι τυχαίο ότι βασικό πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης ανάμεσα στο κόμματα (εξουσίας και μη) είναι η περικοπή των συντάξεων ή η μετάθεσή της στο μέλλον.

Η ελληνική κοινωνία δίνει μάχες οπισθοφυλακών. Μάχες οι οποίες είναι χαμένες προτού καν δοθούν. Το πρόβλημα ξεκινάει από το γεγονός ότι σε μια ολόκληρη γενιά που έχει μεγαλώσει μέσα στην κρίση έχει πρακτικά αφαιρεθεί το δικαίωμα όχι συνδιαμόρφωσης, αλλά ακόμα και άρθρωσης λόγου για την επόμενη μέρα. Αποτέλεσμα είναι, βέβαια, η μετανάστευση. Είναι πάντα εντυπωσιακό ότι στις στατιστικές ως πρώτος λόγος μετανάστευσης αναφέρεται η έλλειψη αξιοκρατίας. Αντίληψη διόλου παράδοξη, δεδομένου ότι στην Ελλάδα δεν επλήγη ούτε κατ' ελάχιστον η ανέλιξη στο κράτος (και στον ευρύτερο δημόσιο αλλά και στον ιδιωτικό τομέα) με βασικό προσόν την κομματική ταυτότητα.

Εν ολίγοις, εκείνο που απαιτείται είναι η ανατροπή του υφισταμένου status quo, του τρόπου λειτουργίας όχι μόνο του κράτους και των κομμάτων, αλλά και της κοινωνίας. Δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι οι υφιστάμενες πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές δυνάμεις μπορούν να φέρουν σε πέρας ένα τόσο titάνιο έργο. Προφανώς υπάρχουν νησιδες, μειοψηφίες, αλλά είναι τόσο απομονωμένες, που δεν είναι εύκολο να κάνουν τη διαφορά. Τα συμπεράσματα για το μέλλον μιας κοινωνίας όπως η ελληνική δεν μπορεί να είναι αισιόδοξα. Οι ιδέες λείπουν, οι δυνάμεις τελειώνουν, οι κομματικοί στρατοί κυριαρχούν. Όλοι απλώς περιμένουν την επόμενη τρικυμία.

2. ΕΘΝΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .06/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/10/2018

Σελίδα: 1

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Εθνική προτεραιότητα

Το δημογραφικό πρόβλημα έχει πολλές επιπτώσεις σε ζωτικούς τομείς, όπως είναι η οικονομία και η άμυνα. Μιλάμε πολύ γι' αυτό, αλλά κάνουμε ελάχιστα. Χρειάζονται πρακτικές λύσεις και πρωτοβουλίες, που θα ανατρέψουν την αρνητική δυναμική που σήμερα διαγράφεται στον ορίζοντα. Όλα αυτά, όμως, απαιτούν χρόνο για να υλοποιηθούν και να ωριμάσουν. Το δημογραφικό πρέπει να γίνει μέγιστη εθνική προτεραιότητα.

3. ΝΑΡΚΗ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .06/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/10/2018

Σελίδα: 1

«Νάρκη» το δημογραφικό

Για την οικονομία, αφού οι Έλληνες ηλικίας 20-64 ετών μειώθηκαν σε 6,789 εκατ.

Η γήρανση του πληθυσμού υπονομεύει τις μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Το εργατικό δυναμικό –οι Έλληνες σε παραγωγική ηλικία– μειώνεται με δραματικό ρυθμό. Το 2010, το σύνολο των ατόμων σε ηλικία για εργασία (δηλαδή από 20 έως 64 ετών) ανερχόταν στα 7,045 εκατομμύρια άτομα.

Σήμερα είναι 6,8 εκατ., με τους ηλικίας 20 έως 40 ετών να αποτελούν το 41% έναντι 46% το 2010. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΗΕ, έως το 2025 οι Έλληνες σε παραγωγική ηλικία θα είναι λιγότεροι από 6,5 εκατ. και οι 20άρηδες, 30άρηδες και 40άρηδες μόλις 2,3 εκατ.

Το ΔΝΤ, οι οίκοι αξιολόγησης και άλλοι

προειδοποιούν ότι οι δημογραφικές εξελίξεις απειλούν τις οικονομικές προοπτικές. «Η συρρίκνωση του πληθυσμού οδηγεί σε συρρίκνωση της οικονομίας, των επενδύσεων και άρα της ανάπτυξης», σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος του Ινστιτούτου Bruegel Ζολτ Ντάρβας. **Σελ. 23**

3. ΝΑΡΚΗ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .06/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/10/2018

Σελίδα: 21

Το δημογραφικό εμπόδιο στην ανάκαμψη της οικονομίας

Μειώνεται δραματικά το μερίδιο των νέων από 20 έως 40 ετών στην αγορά εργασίας – Προειδοποιήσεις από ΟΗΕ, ΔΝΤ και οίκους αξιολόγησης

Η ταχεία γήρανση του πληθυσμού αποτελεί μια βραδυφλεγή βόμβα για το ασφαλιστικό σύστημα, ενώ παράλληλα υπονομεύει την αναπτυξιακή προοπτική της ελληνικής οικονομίας. Ο αριθμός των Ελλήνων σε παραγωγική ηλικία

– από 20 έως 64 ετών – που απαρτίζουν το εργατικό δυναμικό, μειώνεται με δραματικούς ρυθμούς. Σήμερα, υπολογίζεται σε 6,8 εκατ. άτομα με τους ηλικίας 20 έως 40 ετών να αποτελούν το 41%, όταν το 2010 έφθανε τα 7,045 εκατομ-

μύρια άτομα με τους «νέους» στο 46%. Ο ΟΗΕ κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την ταχεία συρρικνωση του πληθυσμού και προειδοποιεί ότι έως το 2025, οι Έλληνες σε παραγωγική ηλικία θα είναι λιγότεροι από 6,5 εκατ. και

οι 20άρηδες, 30άρηδες και 40άρηδες μόλις 2,3 εκατ. Από την πλευρά του το ΔΝΤ και οι οίκοι αξιολόγησης τονίζουν ότι η μείωση του πληθυσμού συρρικνώνει την οικονομία και άρα πλήττει την ανάπτυξη. Οπως σημειώνει στην

«Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος του Ινστιτούτου Bruegel Ζολτ Ντάρβας, η υπογεννητικότητα αποτελεί τραγωδία για την Ελλάδα. Ετησίως γεννήθηκαν 20.000 λιγότερα παιδιά κατά τα τελευταία 7 χρόνια. **Σελ. 23**

3. ΝΑΡΚΗ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .06/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/10/2018

Σελίδα: 23

Το δημογραφικό υποσκάπτει την ανάκαμψη της οικονομίας

Μειώνεται δραματικά το μερίδιο των νέων στην αγορά εργασίας

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΠΟΥ**

Τα νήπια που θα μένουν εκτός παιδικών σταθμών θα γίνονται ολοένα και λιγότερα τα επόμενα χρόνια, καθώς θα εξακολουθήσει να μειώνεται και μάλιστα με δραματικούς ρυθμούς ο αριθμός τους.

Ο δείκτης των μαθητών ανά τάξη θα μειώνεται ολοένα και περισσότερο, ενώ στους χώρους εργασίας θα αλλάξει δραματικά η «σύνθεση» του πληθυσμού με τα άτομα ηλικίας άνω των 40 ετών να κερδίζουν συνεχώς έδαφος εις βάρος των νέων ηλικίας 20 ή 30 ετών, που θα γίνονται ολοένα και λιγότεροι.

Όσον αφορά τον αριθμό των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών –οι οποίοι και θα αποτελούν τη βασική «δεξαμενή» των συνταξιούχων– θα αυξηθούν κατά τουλάχιστον 300.000 άτομα μέσα στα επόμενα 7-8 χρόνια.

Οι επιπτώσεις από την κατακό-

ωνες. Το 2010, το σύνολο των ατόμων σε ηλικία για εργασία (δηλαδή από 20 έως 64 ετών) ανερχόταν στα 7,045 εκατ. άτομα. Εξ αυτών, τα 3,24 εκατ. (ή 46,05%) ήταν ηλικίας 20 έως 40 ετών και τα 3,8 εκατ. (53,95%) ηλικίας 40 έως 64 ετών. Μέσα στην πρώτη 5ετία των μνημονίων, η εικόνα άλλαξε δραματικά:

1. Συνολικά ο αριθμός των εργαζομένων σε παραγωγική ηλικία μειώθηκε από 7,045 εκατ. άτομα σε 6,789 εκατ.

2. Το «μερίδιο» των ατόμων ηλικίας 20 έως 40 ετών περιορίστηκε από το 46,05% στο 41,82%, καθώς οι «νέοι» περιορίστηκαν από τα 3,244 εκατ., στα 2,839 εκατ. μέσα σε μόλις μία 5ετία.

3. Τα άτομα ηλικίας άνω των 40 αυξήθηκαν από 3,8 εκατ. σε 3,95 εκατ.

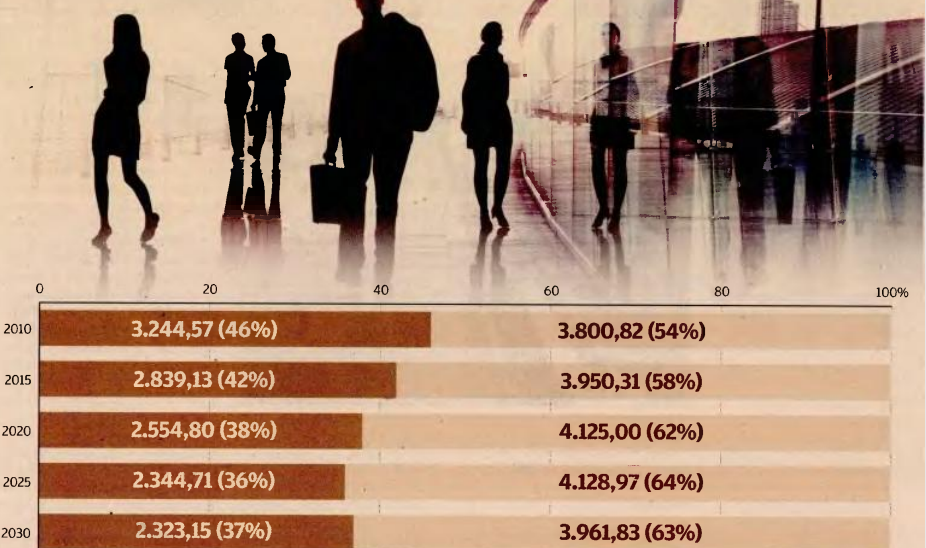
Οι προβλέψεις είναι εξαιρετικά δυσόπιστες, καθώς στη στατιστική εικόνα του 2020 και του 2025 θα

Η αλλαγή «ηλικιακών συσχετισμών» στο ανθρώπινο δυναμικό της Ελλάδας

Σε κιλιάδες άτομα

■ Πληθυσμός ηλικίας 20-40 ετών

■ Πληθυσμός ηλικίας 40-65 ετών

ΠΗΓΗ: ΟΙΕ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Καμπανάκι» από ΔΝΤ και οίκους αξιολόγησης

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΗ**

για τη χώρα και δείχνει ότι η ελ- δραστηριότητας). Δεδομένου ότι

3. ΝΑΡΚΗ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .06/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/10/2018

Σελίδα: 23

Μέσα σε μία 5ετία οι «νέοι» περιορίστηκαν από τα 3,244 εκατ., στα 2,839 εκατ.

ρφη μείωση των γεννήσεων που αποτύπωσε την προηγούμενη εβδομάδα η Ελληνική Στατιστική Αρχή, θα είναι άμεσος στην ελληνική κοινωνία και οικονομία.

Οι προβλέψεις για την εξέλιξη του πληθυσμού ανά ηλικιακή ομάδα συγκλίνουν και είναι δυσόλιες. Ο αριθμός των νηπίων ηλικίας έως τεσσάρων ετών έχει ήδη μειωθεί στην 5ετία 2010-2015 από 585.000 σε 503.000 παιδιά, ενώ μέχρι το 2025 ο αριθμός τους θα έχει περιοριστεί ακόμη περισσότερο σε 404.000 όπως τουλάχιστον προκύπτει από τις προβλέψεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Στο ίδιο διάστημα, προβλέπεται κατακόρυφη αύξηση του πληθυσμού ηλικίας άνω των 65 ετών, καθώς από τα 2,1 εκατ. άτομα που ήταν το 2010 και τα 2,237 εκατ. το 2015, θα φτάσουμε στα 2,535 εκατ. άτομα το 2025.

Στους χώρους εργασίας, το ποσοστό των «νέων» –και κατά κανόνα περισσότερη παραγωγικών λόγω ηλικίας– θα γίνεται ολοένα και μικρότερο κάτι που σημαίνει ότι στους χώρους εργασίας θα κυριαρχούν ολοένα και περισσότερο οι «50άρηδες» και οι «60άρηδες».

Αυτό έχει ήδη αρχίσει να αποτυπώνεται στην αγορά εργασίας, ενώ οι προβλέψεις είναι δυσό-

αποτυπώει η συνεχιζόμενη μείωση γεννήσεων που έχει ήδη «ατυπώσει» την Ελλάδα από τα πρώτα χρόνια της κρίσης, ενώ θα εμφανιστούν στην αγορά εργασίας με ολόένα και πιο έντονο τρόπο η αλλαγή της νομοθεσίας και η αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης. Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών στις προβολές του για την εξέλιξη του πληθυσμού της Ελλάδας εκτιμά ότι:

- Το 2020, τα άτομα ηλικίας 20 έως 65 ετών που ουσιαστικά αποτελούν το «εργατικό δυναμικό» της χώρας θα μειωθούν ακόμη περισσότερο από 6,789 εκατ. το 2015, σε 6,679 εκατ. το 2020 και σε 6,473 εκατ. το 2025.
- Δραματική θα είναι η μείωση των ατόμων ηλικίας 20-44 ετών, ηλικιακής ομάδας η οποία έχει πληγεί και από το brain drain. Το 2020, οι 20άρηδες, οι 30άρηδες και οι 40άρηδες δεν θα είναι περισσότεροι από 2,554 εκατ. άτομα, ενώ ο αριθμός θα μειωθεί ακόμη πιο πολύ στα 2,344 εκατ. έως το 2025. Ετσι, το μερίδιο των νέων στην αγορά εργασίας, από το 41,82% το 2015, θα πέσει κατακόρυφα στο 38% το 2020 και στο 36% το 2025. Αυτό σημαίνει ότι στους χώρους εργασίας, οι δύο στους τρεις θα έχουν συμπληρώσει το 40ό έτος της ηλικίας τους, ενώ οι 12 στους 100 θα είναι πάνω από 60.
- Ολοένα και περισσότερες θέσεις εργασίας θα πρέπει να προσαρμόζονται στις «αντοχές» των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, καθώς οι άνω των 40 θα καλύπτουν το 2020 το 61,75% του συνολικού εργατικού δυναμικού, ενώ το 2025, το αντίστοιχο ποσοστό εκτιμάται ότι θα έχει φτάσει στο 64%.

Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει και αναμένεται να αντιμετωπίσει η Ελλάδα είναι η συρρίκνωση του πληθυσμού, η οποία αποτελεί αυξανόμενα την ακύρωση πτέρνας της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, αλλά και του ελληνικού χρέους.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει επισημάνει εδώ και χρόνια πως το δημογραφικό είναι από τα σημαντικότερα προβλήματα για την Ελλάδα και σε αυτήν του τη θέση έχει βασίσει τόσο τις προβλέψεις του για την ανάπτυξη όσο και τις πιέσεις του για τις περικοπές στις συντάξεις. Οι ίδιοι αξιολογητές έχουν επίσης «ατυπώσει» καμπανάκι για τις αρνητικές επιπτώσεις της μείωσης τους πληθυσμού, καθώς και του brain drain στην πορεία της ελληνικής οικονομίας.

Το ΔΝΤ, στην έκθεσή για την παγκόσμια οικονομία που δημοσίευσε αυτήν την εβδομάδα, επισημαίνει πως το πρόβλημα της υπογεννητικότητας στην Ελλάδα έχει οξυνθεί λόγω της οικονομικής κρίσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ταμείου, στην Ελλάδα –η οποία υπέστη μεγάλη ύφεση, όπως και η Ισπανία– παρατηρήθηκε πτώση του δείκτη γονιμότητας, του αριθμού των παιδιών που γεννάει κάθε γυναίκα κατά μέσον όρο, στο 1,3 από 1,5 την περίοδο της κρίσης, και συγκεκριμένα από το 2008 έως το 2016. Όπως τονίζει χαρακτηριστικά, «η οικονομική κρίση έχει αφήσει τα σημάδια της στην παγκόσμια οικονομία, καθώς 10 χρόνια μετά παραμένουν χαμηλοί οι ρυθμοί ανάπτυξης και υψηλό το δημόσιο χρέος, ενώ έχει επηρεαστεί το πρόβλημα της υπογεννητικότητας σε πολλές χώρες.

Η συρρίκνωση του πληθυσμού οδηγεί σε συρρίκνωση της οικονομίας, των επενδύσεων και άρα της ανάπτυξης.

Για την Ελλάδα, μάλιστα, τονίζει πως το δημογραφικό θα οδηγήσει σε εξασθένηση του ρυθμού ανάπτυξης μακροπρόθεσμα. Σημειώνεται ότι σε συνέντευξή της στη Handelsblatt το 2017 η γενική διευθύντρια του Ταμείου Κριστιν Λαγκάρντ, απαντώντας σε ερώτηση σχετικά με τις απαισιόδοξες προβλέψεις του ΔΝΤ για την Ελλάδα σε μακροπρόθεσμη βάση, είπε πως το συνολικό δυναμικό ανάπτυξης στην Ελλάδα είναι περιορισμένο, επειδή έχει έναν ταχέως γερνάζοντα πληθυσμό. «Αυτό συμβαδίζει με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην ετήσια έκθεσή της για τη γήρανση του πληθυσμού».

Ελληνική τραγωδία

Όπως σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος του Ινστιτούτου Bruegel Ζολτ Ντάρβας, η υπογεννητικότητα αποτελεί τραγωδία για την Ελλάδα. Ετησίως γεννήθηκαν 20.000 λιγότερα παιδιά κατά τα τελευταία 7 χρόνια, λιγότερα, γεγονός που αποτελεί τον κύριο λόγο για τη φυσική αλλαγή του πληθυσμού (ισορροπία γεννήσεων και θανάτων). Αυτό είναι τεράστιο κοινωνικό πρόβλημα

λνική κοινωνία γερνάει. Παρόλο που αποτελεί και σημαντικό πρόβλημα για την οικονομία, καθώς η συρρίκνωση του πληθυσμού οδηγεί σε συρρίκνωση της οικονομίας, των επενδύσεων και άρα της ανάπτυξης.

Εξηγώντας τις χαμηλές τιμές που προβλέπονται για την ελληνική οικονομία, παρόλο που η χώρα έχει βγει από τα προγράμματα διάσωσης, η Moody's επισημαίνει και αυτή το δημογραφικό πρόβλημα. «Οι εκτιμήσεις της χαμηλής ανάπτυξης στην ελληνική οικονομία αντανακλούν εν μέρει τα δυσμενή δημογραφικά στοιχεία της Ελλάδας, καθώς η χώρα έχει υποστεί σημαντικό κύμα μεταναστεύσεων κατά τη διάρκεια των ετών της κρίσης». Η βασική ηλικιακή ομάδα των ατόμων ηλικίας 25-34 ετών, όπως επισημαίνει, μειώθηκε κατά περίπου 400.000 (πάνω από το 5% του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας) μεταξύ του 2010 και του 2017, κυρίως λόγω της μεταναστεύσεως.

Ανάλογες ήταν και οι επισημάνσεις του Μπιουμ Τράα σε πρόσφατο άρθρο του στην «Κ», όπου υπογράμμισε και τις σημαντικές επιπτώσεις που θα έχει το δημογραφικό πρόβλημα στο ελληνικό χρέος. Όπως έχει σημειώσει, η ύπαρξη μικρότερου πληθυσμού στο μέλλον σημαίνει πως και η οικονομία θα είναι μικρότερη σε σύγκριση με τις προσδοκίες που υπήρχαν στην αρχή της δεκαετίας. Με μικρότερο πληθυσμό, θα περιοριστούν η κατανάλωση, οι επενδύσεις και το επίπεδο της συνολικής απασχόλησης. Συνεπώς, περιορίζεται και το δυναμικό μέγεθος της ελληνικής οικονομίας (το συνολικό επίπεδο

η Ελλάδα έχει υψηλό δημόσιο χρέος, η ύπαρξη μικρότερης οικονομίας σημαίνει πως το κατά κεφαλήν χρέος θα είναι υψηλότερο απ' ό,τι προβλεπόταν νωρίτερα, γεγονός που καθιστά ακόμη μεγαλύτερη πρόκληση τον περιορισμό του χρέους.

Σύμφωνα με τον κ. Ντάρβας, είναι επιτακτική η ανάγκη αλλαγής της μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα, καθώς και η λήψη μέτρων που θα πείσουν τους νέους οι οποίοι επέλεξαν και επιλέγουν να εγκαταλείψουν τη χώρα να μην το κάνουν.

Και brain drain

Λυπηρό φαινόμενο έχει χαρακτηρίσει το brain drain η Πένελοπη Κουγιανού - Γκόλντμπεργκ, επικεφαλής οικονομολόγος της Παγκόσμιας Τράπεζας, μιλώντας στην «Κ»: «Πολλοί Έλληνες του εξωτερικού θα ήθελαν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους εάν είχαν την ευκαιρία να εφαρμόσουν τα ταλέντα και τις δεξιότητές τους στην Ελλάδα. Δυστυχώς, αυτό δεν συμβαίνει. Το brain drain είναι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, κατά τη γνώμη μου. Είναι καταστροφικό για τη χώρα μακροπρόθεσμα, ειδικά όταν συμβαίνει στην τρέχουσα κλιμακία».

Όπως σημείωσε και ο κ. Τράα στο άρθρο του, αν δεν υπάρξουν αλλαγές στη μετανάστευση και στη γεννητικότητα, σε σύγκριση με τις σημερινές προβλέψεις, είναι πιθανόν να απαιτηθεί μία ολοκληρωτική γενιά (δηλαδή 30 έτη) ώστε να αντισταθμίσει ο ελληνικός πληθυσμός την επιπτώση που είχε η κρίση στη δημογραφική εξέλιξη.

4. Η ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΓΗΡΑΝΣΗ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Μέσο: ΕΣΤΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .06/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/10/2018

Σελίδα: 1

«Η δημογραφική
γήρανση και η ζωή
τῶν ἡλικιωμένων...»
τῆς *Η. Έμκε-Πουλοπούλου*
(σελ. 9)

4. Η ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΓΗΡΑΝΣΗ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Μέσο: ΕΣΤΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 06/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 06/10/2018

Σελίδα: 9

ή αξιοποίηση με όρθολογικούς όρους των αποθεμάτων του ΣΚΑ στην περίοδο 1950-2000 θα εξασφάλιζε αποθεματικά τουλάχιστον 700 δις. ευρώ στο τέλος της δεκαετίας του 2000, όποτε δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα χρηματοδότησης των παροχών κοινωνικής ασφάλισης. Με τη γήρανση του πληθυσμού και την πολιτική που εφαρμόστηκε στην περίοδο της κρίσης αυξήθηκαν οι δαπάνες για τις συντάξεις ως ποσοστό του ΑΕΠ (στην περίοδο 2008-2016 από 12,5% σε 17,8%), αύξηση που αποδίδεται και στη μείωση του ΑΕΠ. Οριστό σε εκατομμύρια ευρώ οι συντάξεις μειώθηκαν στην περίοδο 2009-2016 (από 26.166 σε 23.466), αλλά σημείωσαν αύξηση από το 2017-2018 που δεικνύονται και στη λειτουργία του ΕΦΚΑ που ένασματώθηκε συντάξεις Δημοσίου και Υπουργείου Έργων. Με τη μείωση του λόγου ασφαλισμένων προς συνταξιούχους (από 2,09 το 1996 σε 1,3 το 2017), την αύξηση της ανεργίας, τη συγκράτηση των αποδοχών των εργαζομένων, τις ευεπίθετες μορφές εργασίας, την αδήλωτη εργασία, την κατάργηση των κοινωνικών πόρων, έχει υποστεί ζημίες πολλών εκατομμυρίων ευρώ με αποτέλεσμα την υπέρβαση των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού λόγω επικριχότητας των ασφαλιστικών φορέων, την άνοδο του δημοσίου χρέους και τη μείωση των ασφαλιστικών παροχών, ιδιαίτερα των συντάξεων κύριων και επικουρικών.

β) Η γήρανση του εργατικού δυναμικού. Γήρανση και συγκράτηση του αριθμού των ατόμων σε ηλικία εργασίας επηρεάζουν τη διάρθρωση του πληθυσμού, τις συνθήκες προσφοράς και αποτελεσματικότητας της αγοράς εργασίας και τη μακροχρόνια βιωσιμότητα του Ασφαλιστικού Συστήματος. Κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί η παραγωγικότητα. Σύμφωνα με μελέτη του ΔΝΤ μία αύξηση του ποσοστού των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών στο σύνολο του εργατικού δυναμικού κατά 5% συνδέεται με μείωση της παραγωγικότητας κατά 3%. Για τη σχέση της παραγωγικότητας με τους ηλικιωμένους έχουν διατυπωθεί δύο διαφορετικές θεωρίες: η πρώτη έχει την άποψη ότι τα συσσωρευμένα χρόνια εργασίας θα μπορούσαν να κάνουν τους μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένους πιο παραγωγικούς ενώ η δεύτερη υποστηρίζει ότι η πιο ελαστική υγεία και οι παρωχημένες δεξιότητες των ηλικιωμένων μπορεί να μειώσουν την παραγωγικότητα σημαντικά. Προβλέπεται ότι τα επόμενα 20 χρόνια η γήρανση του εργατικού δυναμικού θα συμβάλει στη μείωση της παραγωγικότητας σε όλες τις χώρες της ΕΕ και ότι στην Ελλάδα και τις άλλες χώρες του Νότιο του πρόβλημα θα

εισροή μεταναστών δεν μπορεί να αναπληρώσει το δυναμικό έλλειμμα του εγχώριου εργατικού δυναμικού, διότι υπάρχουν όρια στην απορροφητικότητα της χώρας ενώ η μεταναστευτική εργασία δεν αποτελεί πλήρως υποκατάστατο του εγχώριου εργατικού δυναμικού. Όσον αφορά την εισροή μεταναστών και προσφύγων μετά το 2014 στην Ελλάδα όλα θα εξαρτηθούν από τον αριθμό και τις ικανότητες εκείνων που θα εγκατασταθούν μόνιμα στην Ελλάδα.

γ) Οι δαπάνες για την υγεία, τις ασθένειες και τη φροντίδα των ηλικιωμένων. Έξ αιτίας της κρίσης και της πολιτικής που εφαρμόστηκε η συνολική τρέχουσα δαπάνη υγείας στην περίοδο 2010-2016 μειώθηκε από 21,6 σε 14,7 έκ.ατ. ευρώ. Η συνολική χρηματοδότηση των δαπανών υγείας ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε στην ίδια περίοδο από 9,56% σε 8,45%. Δεν υπάρχουν στοιχεία για τις δαπάνες υγείας που αφορούν μόνο τους ηλικιωμένους. Οι δαπάνες για την υγεία σημειώνουν άνοδο, διότι αυξάνονται οι ηλικιωμένοι, ιδιαίτερα εκείνοι άνω των 75 ετών που καταναλώνουν περισσότερες υπηρεσίες υγείας. Με τη γήρανση του πληθυσμού αυξάνεται ο αριθμός και η αναλογία ατόμων που πάσχουν από διάφορες σοβαρές και πολυεξόδους για το κράτος και την κοινωνία ασθένειες: καρδιαγγειακά νοσήματα, χρόνια νεφρική και αναπνευστική ανεπάρκεια, άνοια, οστεοπόρωση, καρκίνος. Έξ άλλου με τη γήρανση του πληθυσμού απαιτούνται περισσότερα νοσοκομεία, γηροκομεία και άλλες δομές π.χ. ΚΑΠΗ, υπηρεσίες κατ'οίκον και αυξάνεται σημαντικά η φαρμακευτική δαπάνη. Οι δαπάνες του Κοινωνικού Προϋπολογισμού στην Ελλάδα μετά από συνεχή αύξηση στην περίοδο 2000-2009 μειώθηκαν στην περίοδο της κρίσης από το 2010 ενώ το 2017-2018 σημείωσαν περαιτέρω μείωση. Η κρίση και η εφαρμοζόμενη πολιτική είχαν επίσης ως αποτέλεσμα την ελάττωση των απολαβών των γιατρών και των λειτουργικών δαπανών στα νοσοκομεία και τον περιορισμό των παροχών προς τους ασφαλισμένους. Αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων υπήρξε η έμπορευματοποίηση της υγείας, η συνέχιση της διαφθοράς και παραοικονομίας στο χώρο της υγείας αλλά με μικρότερη ποσά (το φακέλλο έγινε φηφνότερο), η αύξηση της νοσηρότητας και η χειροτέρευση της σωματικής και ψυχικής υγείας των μη προνομιούχων κατοίκων της Ελλάδας. Ωστόσο είναι άγνωστη η ύπογραμμιση δύο θετικών εξελίξεων για τους μη προνομιούχους κατοίκους της χώρας: Η στάση των περισσότερων γιατρών στά ελληνικά νοσοκομεία, οι οποίοι εργάζονται με έξωντωτικό άπαράδεκτα ώρα-

σε χαμηλό και μεσαίου εισοδήματος τεκμαρτού εισοδήματος) και η αύξηση των ειδών πρώτης ανάγκης λόγω άνοδου του ΦΠΑ (μέχρι το 24%) χειροτέρευσης δραματικά τη ζωή των συνταξιούχων, ιδιαίτερα των υπερηλικών με σοβαρά προβλήματα υγείας. Οι εξελίξεις αυτές έχουν δυσβάσταχτες συνέπειες και εμφανείς παρενέργειες σε όλο το φάσμα των παροχών. Οι ηλικιωμένοι περιορίζουν τις προληπτικές εξετάσεις, δεν λαμβάνουν έγκαιρη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη με αποτέλεσμα την αύξηση της νοσηρότητας και της αναπηρίας που χαρακτηρίζουν ένα γερασμένο πληθυσμό. Ένώ με τις συντάξεις τους πριν από τις περικοπές συντηρούσαν τα άνεργα παιδιά τους άρκετοι το 2018 αδύνατον να εξυπηρετήσουν, μετά τις δι-αδοχικές μείωσεις, ακόμη και τις στοιχειώδεις ανάγκες τους. Ωστόσο δεν είναι σκόπιμο οι περικοπές, όπου ολόκληρες οικογένειες άνεργων επιβιώνουν με την «κουτουρεμένη» σύνταξη της γιαγιάς ή του παππού. Πριν από την κρίση οι ηλικιωμένοι οι οποίοι είχαν σοβαρά προβλήματα υγείας και κινητικότητα μπορούσαν να πληρώνουν μία ξένη/ξένο για να τους φροντίσει στο σπίτι τους ή να τηρούσε γηροκομεία. Μετά τις δραματικές περικοπές των συντάξεων η μεγάλη πλειονότητα των συνταξιούχων αδυνατεί να αντιμετωπίσει ποσότητες δαπάνες. Οι μείωσεις σε συντάξεις και άλλες παροχές, μοναδικές σε χώ-ρα της ΕΕ, κατέληξαν σε έναν αδρανισμό αριθμό συνταξιούχων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Έκτοντάδες χιλιάδες συνταξιούχων υπέστησαν σημαντικές μείωσεις των εισοδημάτων τους ενώ είχαν πληρώσει υψηλές εισφορές για πολλά χρόνια. Ουσιαστικά τιμωρήσει η συνείδηση των συνταξιούχων στην καταβολή των εισφορών. Οι γυναικείες είναι οι κατεοχρήν «αμνηστές της μεταρρύθμισης». Η ηλικία συνταξιοδότησης των γυναικών αυξάνεται προοδευτικά από τα 50 στα 67 χρόνια για την πλήρη σύνταξη. Οι συντάξεις των γυναικών στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα μειώθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης και προβλέπεται ότι θα υποστούν νέες δραματικές μείωσεις με τον «επανυπολογισμό» των συντάξεων, ιδιαίτερα των συνταξιοχρηστών με το Ν.4387/2016 (Νόμο Κατρούγκαλου) με τον οποίο καθορίστηκε ότι θα χορηγείται στον επίγοντα σύζυγο το 50% και όχι το 70% και θεσπίστηκε σύνταξη με ηλικιακά κριτήρια: Αν η χήρα είναι πάνω από 55 ετών, λαμβάνει σύνταξη ξανά στην ηλικία των 67 ετών. Αν είναι κάτω των 52 ετών χορηγείται σύνταξη μόνο για 3 έτη και κατόπιν διακόπτεται οριστικά. Ο θάνατος, το βαρύ κτύπημα της μοίρας που ανατρέπει τη ζωή του επιζώντα συζύγου και της οικογένειάς του, σημαίνει και αδύναμη επίβιωση για τις γυναίκες που έχασαν το νόμιμο σύντροφό τους εξ αιτίας των δραματικών και άδικαιολόγητων περικοπών των συντάξεων χηρείας.

δ) Οι επιπτώσεις της γήρανσης του πληθυσμού στην εκπαίδευση. Η γήρανση του πληθυσμού που οφείλεται στη μείωση της γεννητικότητας σημαίνει ότι η μείωση του αριθμού των παιδιών που γεννιούνται κατ'αλληγή σε λιγότερα παιδιά που θα πάνε στο Δημοτικό σχολείο μετά από 6 χρόνια, στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μετά από 12 χρόνια και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μετά από 18 χρόνια. Η μείωση της ποσοτικής ζήτησης μπορεί να δώσει τη δυνατότητα ποιότητας βελτίωσης της εκπαίδευσης ή/και μεταβίβασης πόρων σε άλλους τομείς. Στην περίοδο της κρίσης οι περικοπές γίνονται υπέρ Μνημονίων.

ε) Οι δημογραφικές επιπτώσεις της γήρανσης. Αύξηση των θανάτων σε μεγάλες ηλικίες, άνοδος της μέσης ηλικίας κατά το θάνατο, αύξηση του αριθμού των θανάτων από καρδιαγγειακές παθήσεις και νεοπλασμα-τα που θύουν ιδιαίτερα άτομα μεγάλης ηλικίας.

στ) Γήρανση του πληθυσμού και θέματα ασφάλειας. Στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της κρίσης όλοι οι κάτοικοι της χώρας και ιδιαίτερα οι ηλικιωμένοι γίνονται θύματα κακοποιών μέσα στα σπίτια τους ή στους δρόμους (άρπαξη τσάντας, κλοπή πορτοφολιού) ενώ δεν υπάρχει επαρκής χρηματοδότηση για ασφαλή αστυνομική περιφρούρηση στις γειτονιές. Όσον αφορά την εθνική ασφάλεια ενδεχομένως να «άνοιξει η όρεξη» γειτόνων με μεγάλους πληθυσμούς για την απόκτηση ζωτικού χώρου σε βάρος μιας γερασμένης χώρας χωρίς τον κατάλληλο εξοπλισμένο σε όπλα στρατό που θα υπερασπίσει την εδαφική ακεραιότητά της.

λη της καταβολής της σύνταξης στους εργαζόμενους συνταξιούχους, με αποτέλεσμα να εγκαταλείπουν οι συνταξιούχοι τη δουλειά τους για να μη χάσουν το μεγαλύτερο μέρος της σύνταξης. Με έγκυκλο διακρινίζεται ότι δεν επέρχεται περικοπή σε όσους έχουν εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα και σε όσους λαμβάνουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

δ) Από την ζωή. Στην Ελλάδα από το 2010 και ιδιαίτερα από τα τελευταία χρόνια οι ηλικιωμένοι έχουν την αίσθηση ότι με την πολιτική αυτή θέλουν να τους ξεφορτωθούν στέλνοντάς τους στον άλλο κόσμο, όσο το δυνατόν πιο γρήγορα, διότι οι συντάξεις τους μειώνονται, το κοινωνικό κράτος καταρρέει, η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη περιορίζεται, η συμμετοχή στη φαρμακευτική δαπάνη αυξάνεται, με αποτέλεσμα να μην έχουν χρήματα για να αγοράσουν τα φάρμακά τους. Αλλά και μετά θάνατον ύφιστανται ταλαιπωρίες. Κατά τη διάρκεια της κρίσης πολλές ελληνικές οικογένειες δεν έχουν χρήματα να βάλουν τους στενούς συγγενείς τους, τους γονείς, τόντη σύζυγο, άδικα και τά παιδιά τους. Τα μεγάλα νοσοκομεία διαθέτουν κάποια ποσά για την ταφή άπορων/αζήτητων νεκρών, τα οποία διπλοσάστηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης. Από τα παραπάνω φαίνεται ότι η ζωή των μη προνομιούχων συνταξιούχων, που είναι οι περισσότερο, κυριολεκτικά διαλύεται.

Οι νέοι στη ζωή των ηλικιωμένων βλέπουν το μέλλον τους, το μέλλον της κοινωνίας και τις θετικές ή αρνητικές προοπτικές για ανάπτυξη, ευημερία και προκοπή. Όταν οι ηλικιωμένοι μετά από πολλά χρόνια εργασίας απολαμβάνουν την ήρεμη, την αξιοπρεπή διαβίωση και την ομαλή οικογενειακή ζωή, δίνουν στους νέους τη μελλοντική τους εικόνα.

Οι ηλικιωμένοι για να επιβιώσουν χρειάζονται εισόδημα. Η πολιτική που έπιδρασαν οι δανειστές και αναγκάστηκαν να εφαρμόσουν οι διαδοχικές κυβερνήσεις για να «περάσει η έξιολόγηση» και για «να πάρουν τη δόση του δανείου» στην περίοδο 2010-2018 κατέληξαν σε σημαντικές μείωσεις των συντάξεων. Με άγνια περιμένουν οι συνταξιούχοι την κατάργηση και όχι την άνοδο των διατάξεων των Νόμων με τους οποίους δεσμεύθηκαν να περικοχύνουν τις συντάξεις. Η απόφαση για την περικοπή ή όχι των συντάξεων στην Ελλάδα την 1η Ιανουαρίου 2019 θα ληφθεί πιθανότατα στο Ευρωκορυ της Ζης Δεκεμβρίου.

Τιτυχοχός Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, διδάκτωρ Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου των Παρισίων, Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Έταιρείας Δημογραφικών Μελετών και μέλος της Ακαδημίας Έπιστημών της Νέας Υόρκης

Από το βιβλίο της Ήρας Έμκε-Πουλοπούλου «Ο πληθυσμός της Ελλάδας υπό διωγμό», υπό την αλγόδα της Έλληνικής Έταιρείας Δημογραφικών Μελετών, Εκδόσεις Βοτανιά, Αθήνα 2018, και με νεότερο μόνιμο δημοσιεύματα στοιχεία.

5. ΜΝΗΜΟΝΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Μέσο: ΕΜΠΡΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .06/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/10/2018

Σελίδα: 5

ΓΙΑ ΜΙΑ ΛΑΪΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Μνημόνια και δημογραφικό: Ο Θάνατος του Έθνους

Οι ολέθριες συνέπειες της εφαρμογής της μνημονιακής πολιτικής στην Ελλάδα δεν αφορούν μονάχα τον οικονομικό τομέα, όπως διάφοροι επιμένουν να υποστηρίζουν, αλλά εκτείνονται σε όλο το φάσμα της πολιτικής και κοινωνικής ζωής του τόπου. Μια έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου μάλιστα, καταδεικνύει τον μείζονα για τον Ελληνισμό κίνδυνο του αφανισμού, ζήτημα μπροστά στο οποίο το Κράτος, τα κόμματα του «δημοκρατικού» τόξου και φυσικά τα μέσα ενημέρωσης σφυρίζουν αδιάφορα.

Η πολιτική των Μνημονίων, πολιτική η οποία θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται παρά τις περί του αντιθέτου διαβεβαιώσεις της κόκκινης Χούντας που εξουσιάζει, δεν συνέβαλε απλώς στον δραματικό περιορισμό μισθών και συντάξεων. Η Ελλάς παραμένει πρώτη στους δείκτες της ανεργίας μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. ενώ ένας διόλου ευκαταφρόνητος αριθμός πτυχιούχων συμπατριωτών μας αποφάσισε να μεταναστεύσει στο εξωτερικό αναζητώντας το δικαίωμα στην εργασία. Με την χώρα να αιμορραγεί από την απώλεια νέων κυρίως ανθρώπων σε παραγωγική ηλικία η επιλογή του Κράτους να ακολουθήσει μια

πολιτική ανοιχτών συνόρων δια της οποίας επιχειρείται η αντικατάσταση των ελληνοπούλων με στρατιές λαθρομεταναστών, φανερώνει και την πραγματική στόχευση των εξουσιαστών που δεν είναι άλλη από το θανάσιμο πλήγμα στον πυρήνα του Έθνους. Η χώρα με απλά λόγια, τείνει με γοργούς ρυθμούς προς τον πλήρη αφελληνισμό, συνεπεία όχι εσφαλμένων εκτιμήσεων ή πολιτικών λαθών αλλά της συνειδητής απόφασης μαρξιστών και φιλελεύθερων που κυβερνούν επί πέντε δεκαετίες.

Κατά την προσφιλή τακτική τους, οι πολιτικοί αντίπαλοι του Λαϊκού Εθνικιστικού Κινήματος θα σπεύσουν να μας κατηγορήσουν ως λαϊκιστές και κινδυνολόγους. Το ίδιο έπραξαν όταν η Χρυσή Αυγή προεδοποιούσε για τα δεινά που θα έπλητταν το Λαό μας από την είσοδο στην οικονομική και νομισματική ένωση, από την λαθρομετανάστευση και από τα Μνημόνια. Δυστυχώς για τους κατηγορούς μας, τα στοιχεία έκθεσης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου αναφορικά με την επίδραση της οικονομικής κρίσης στο δείκτη γονιμότητας, δεν αφήνουν περιθώρια παρερμηνειών.

Το World Economic Outlook του Δ.Ν.Τ.

παρουσιάζει μια εικόνα κάθε άλλο παρά αισιόδοξη για τον Ελληνισμό ο οποίος δείχνει να ασφυκτιά εντός των πλαισίων του αντεθνικού Κράτους: ο δείκτης γονιμότητας μεγέθους 1,5 το έτος 2008 για την Ελλάδα, υποχωρεί στο 1,3 το έτος 2016. Το ίδιο έτος, ο αντίστοιχος δείκτης για τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανήρχετο στο 1,6.

Τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2017, έρχονται να επιβεβαιώσουν τις δυσσιώπες για την Πατρίδα μας προοπτικές: μόλις 88.553 γεννήσεις έναντι 124.501 θανάτων. Μάλιστα οι γεννήσεις παρουσιάζονται μειωμένες σε σχέση με το 2016 (92.898 γεννήσεις) ενώ οι θάνατοι αυξημένοι για το ίδιο χρονικό διάστημα.

Παρά ταύτα, οι κατεξοχήν αρμόδιοι για να αντιστρέψουν την κατάσταση σφυρίζουν αδιάφορα εμπρός στη γενοκτονία που υφίσταται ο Ελληνισμός: η κρατική παρέμβαση που επιβάλλεται να προϋποθέτει αυξημένα κίνητρα για τεκνοποίηση, προστασία και πρόνοια για τρίτεκνες και πολύτεκνες οικογένειες και σειρά άλλων δραστηκών μέτρων, λάμπει δια της απουσίας της. Αντιθέτως, παρουσιάζεται εξόχως δραστήρια για τους λαθρομετανάστες, τους

οποίους ξεκάθαρα πλέον το αντεθνικό Κράτος αντιμετωπίζει ως λύση του προβλήματος. Με απλά λόγια, η δημογραφική συρρίκνωση θα αποτραπεί από την ενσωμάτωσή τους στο Κράτος και την παραχώρηση ιθαγένειας. Η λύση δηλαδή του προβλήματος σύμφωνα με την «δημοκρατική» οπτική των πραγμάτων, περνά αναπόφευκτα μέσα από τον αφελληνισμό της Πατρίδας μας, ο οποίος επιπλέον, πρωδοτεείται από ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς.

Βασικό μέλημα του Εθνικού Κράτους είναι η άμεση αντιμετώπιση του δημογραφικού για την οποία απαιτείται η λήψη καινοτόμων και δραστικών μέτρων δίχως την παραμικρή καθυστέρηση. Για να υπάρξει όμως Κράτος Εθνικό καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ενός πανεθνικού ξεσηκωμού που θα συμβάλλει στην οριστική πολιτική μεταβολή. Αναμφίβολα δε, η πολιτική μεταβολή συνίσταται στην ισχυροποίηση του Κινήματος των Ελλήνων Εθνικιστών, το οποίο δεν μοιάζει αλλά είναι εντός πράγματι η ύστατη ελπίδα του Έθνους.

Ευάγγελος Καρακώστας

SOS

ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ SOCIAL MEDIA ΣΥΡΡΙΚΝΩΝΟΥΝ ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΤΟΝ

Χάνεται η Ελλάδα μας στη

Του **Λευτέρη Χ. Θεοδωρακόπουλου**

Λιγοστεύουμε! Ο ελληνικός πληθυσμός συρρικνώνεται με αριθμητική πρόοδο. Το συμπέρασμα προκύπτει έπειτα από έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ αλλά και του ΔΝΤ! Η κρίση έχει προκαλέσει υπογεννητικότητα. Οι αριθμοί, ψυχροί και αμείλικτοι, δίνουν πάντα το μέγεθος της αλήθειας.

Στο «Καρφί» σήμερα θα διευρύνουμε τους λόγους που συμβαίνει αυτό το ανησυχητικό φαινόμενο ενώ στον αντίποδα θα παρουσιάσουμε και τον Σύλλογο Προστασίας Αγέννητου Παιδιού, ενός φορέα που αποτρέπει τις αμβλώσεις και στηρίζει και ενθαρρύνει τις μητέρες να κρατήσουν στην αγκαλιά το παιδί τους.

Από την πλευρά του ο Δρ. Θάνος Ασκητής, νευρολόγος-ψυχίατρος, πρόεδρος του Ινστιτούτου Ψυχικής και Σεξουαλικής Υγείας, μιλώντας στο «Καρφί» δεν στέκεται μόνο στις συνέπειες που προκαλεί η οικονομική κρίση αλλά τονίζει πως οι πολλές ώρες μπροστά στον υπολογιστή και τα κοινωνικά δίκτυα έχουν ανατρέψει τις ερωτικές ισορροπίες.

ΟΙ ΕΡΕΥΝΕΣ

Η κρίση δεν συρρικνώνει μόνο την ελληνική οικονομία αλλά και την ελληνική οικογένεια, καθώς περιορίζει σημαντικά τον δείκτη γονιμότητας, όπως επισημαίνει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) στην έκθεσή του για τις Παγκόσμιες Οικονομικές Προοπτικές (World Economic Outlook). Σύμφωνα με τμήμα της έκθεσης που είδε το φως της δημοσιότητας, στα ευρωπαϊκά κράτη που δοκιμάστηκαν από διπλή ύφεση, όπως η Ελλάδα και η Ισπανία, ο δείκτης γονιμότητας (δηλαδή ο μέσος αριθμός παιδιών που φέρνει στη ζωή κάθε γυναίκα) μειώθηκε από το 1,5 το 2008 στο 1,3 περίπου το 2016 ενώ ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έφθανε το 1,6 το 2016.

Η ΕΛΣΤΑΤ

Όλο και μειώνεται ο πληθυσμός της χώρας, με τους θανάτους να υπερτερούν κατά πολύ των γεννήσεων, με βάση τα στατιστικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για την εξέλιξη των δημογραφικών μεγεθών. Πηγή των στοιχείων αυτών είναι τα ληξιαρχεία των δήμων, στα οποία δηλώνονται και καταγράφονται οι γεννήσεις, οι θάνατοι, οι γάμοι και τα σύμφωνα συμβίωσης που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα.

Ειδικότερα, πέρυσι οι γεννήσεις στην Ελλάδα ανήλθαν σε 88.553 (45.686 αγόρια και 42.867 κορίτσια), καταγράφοντας μείωση κατά 4,7% σε σχέση με το 2016 που ήταν 92.898 (47.882 αγόρια και 45.016 κορίτσια). Στις γεννήσεις δεν συμπεριλαμβάνονται οι γεννήσεις νεκρών βρεφών, οι οποίες ανήλθαν σε 363, αυξημένες κατά 71% σε σχέση με το 2016 που ήταν 339.

“Σε ηλικία 11 ετών, η Χριστίνα ήρθε αντιμέτωπη με τη σκληρή πραγματικότητα του βιασμού”

Ιστορίες Ζωής... Η Ιστορία της Χριστίνας, μιας κοπέλας από τις δεκάδες που ζήτησε τη βοήθεια της «Αγκαλιάς». Ακολουθεί η ιστορία της (αυτή, όπως και άλλες, είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του συλλογού agaliam.org.gr): Η Χριστίνα γεννήθηκε το 1984 σε μια ευτυχισμένη οικογένεια, με δύο αδέρφια μεγαλύτερα που την αγαπούσαν πολύ. Όλα ήταν φυσιολογικά και χαρούμενα, ή τουλάχιστον έτσι πίστευε, μέχρι τη στιγμή που είδε τους γονείς της να μαλώνουν και στη συνέχεια τον πατέρα της να φεύγει από το σπίτι και τη μητέρα της να κλαίει ασταμάτητα. Κάπου εκεί ξεκινά και ο γολγοθάς της μικρής Χριστίνας, η οποία ήταν μόλις 5 ετών. Η μητέρα της, μη μπορώντας να διαχειριστεί τον χωρισμό, έπεσε σε βαριά κατάθλιψη. Ακολούθησε η νευρική ανορεξία και τα έντονα ψυχολογικά προβλήματα, τα οποία και έφεραν αρνητικές συνέπειες στα παιδιά της. Η Χριστίνα και τα αδέρφια της οδηγήθηκαν στην αγκαλιά της γιαγιάς, η οποία αναγκαστικά ανέλαβε να αντικαταστήσει τον ρόλο της μάνας και του πατέρα. Έτσι περνούσαν τα χρόνια της Χριστίνας, με την απόλυτη απουσία του πατέρα, με μια μητέρα που υπήρχε μόνο σαν σκιά στη ζωή της, με τα αδέρφια της να μαλώνουν και να διεκδικούν στοργή και αγάπη και την ίδια να προσπαθεί να πείσει την παιδική ψυχούλα της πως όλα

Η ιστορία της μικρής

αυτά είναι φυσιολογικά. Μετά από τέσσερα χρόνια η μητέρα άρχισε να νιώθει καλύτερα χάρη στον Παύλο, έναν νέο έρωτα, έναν σύντροφο που έδωχνε μακριά τις άσχημες σκέψεις και της μετέδιδε ενδιαφέρον για τη ζωή. Η Χριστίνα έβλεπε τη μητέρα της να γίνεται όλο και καλύτερα, να ενδιαφέρεται περισσότερο για τον εαυτό της και να γίνεται δειλιά δειλά η προστασία δημιουργίας μιας νέας οικογένειας. Η μητέρα της βρήκε δουλειά και όλα έδειχναν ότι τα δύσκολα χρόνια μοναξιάς είχαν περάσει. Ο νέος σύντροφος όμως μπορεί να ήταν κάτι ιδανικό για τη μητέρα, όχι όμως και για την ίδια. Σε ηλικία 11 ετών, η Χριστίνα ήρθε αντιμέτωπη με τη σκληρή πραγματικότητα του βιασμού! Ο άνθρωπος που χάριζε γέλιο και ωραίες στιγμές στη μητέρα της, σε εκείνη χάρισε θλιψη και βιασμοπάθεια. Ο άνθρωπος που ήταν υπεύθυνος για την ψυχολογική ανάταξη της μητέρας της, ήταν παράλληλα υπεύθυνος για τον βιασμό της παιδικής αθωότητας της. Ήθελε να μιλήσει, να ζητήσει βοήθεια και προστασία αλλά δεν τολμούσε να

Ο Δρ. Θάνος Ασκητής, νευρολόγος-ψυχίατρος, πρόεδρος του Ινστιτούτου Ψυχικής και Σεξουαλικής Υγείας, υπογραμμίζει στο «Κ» ποιοι είναι οι αποτρεπτικοί παράγοντες για τη συνεύρεση των ζευγαριών.

«Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην καθημερινότητα και στην ερωτική ζωή των Ελλήνων ήταν καθοριστικές. Χαρακτηριστικά, σε έρευνα που πραγματοποίησε το Ινστιτούτο Ψυχικής και Σεξουαλικής Υγείας από τον Μάιο του 2015 έως τον Μάιο του 2017, μία στις δύο γυναίκες και δύο στους τρεις άνδρες δήλωσαν ότι η σεξουαλική τους ζωή μπήκε σε δεύτερη μοίρα ενώ σχεδόν οι μισοί εξέφρασαν δυσαρέσκεια σχετικά με τη συχνότητα των σεξουαλικών τους επαφών. Επιπλέον, τα δύο φύλα συμφώνησαν πως ο ανδρικός ρόλος ήταν ο μεγάλος “ριγμένος” της κρίσης, ο οποίος και δέχτηκε το σφοδρότερο πλήγμα.

Η οικονομική δυσπραγία αλλά και η ανασφάλεια για το μέλλον, η επαγγελματική αβεβαιότητα και η ανεργία προκαλούν άγχος, φόβο, φθόβο, θυμό, ακόμη και απόγνωση. Το γεγονός ότι η ψυχολογική κατάσταση των ανθρώπων είναι δεινή, επιδρά άμεσα και στη σεξουαλική συμπε-

μιλήσει σε κανέναν. Ο Παύλος ήταν ο άνθρωπος που έσωσε τη μητέρα της και αν μιλούσε, δεν θα την πίστευε κανείς. Άλλωστε ήταν αυτός που έκανε τη μητέρα της να γελά, να χαιρείται, να ξεχνά όλα τα δύσκολα. Μόνο αυτός την έκανε να γελά, πώς μπορούσε να της το κάνει αυτό; Έτσι αποφάσισε να μη μιλήσει, με αποτέλεσμα η ίδια κτηνώδης πράξη του «καλού» συντρόφου και «προσιταίτη» να επαναληφθεί κι άλλες φορές.

Το αποτέλεσμα ήταν η εκδήλωση παραβιαστικής συμπεριφοράς της Χριστίνας. Όταν τελείωσε το σχολείο, προσπαθούσε να βρει οποιαδήποτε πρόφαση για να μην επιστρέψει στο σπίτι. Έλεγε αρκετές φορές... Ξεκίνησε το κάπνισμα και ακολούθησε η χρήση αλκοόλ και τα ξενύχια... «Έξω από το σπίτι βρήκα φίλους που χάριζε γέλιο και καταλάβαιναν, δεν ντρέπομαι για αυτά που είχα περάσει. Υπήρχαν κι άλλα παιδιά εκεί έξω που δεν γνώριζαν χάρια κι αγκαλιές». Αυτά είναι μερικά από τα λόγια της Χριστίνας που περιγράφουν την ανάγκη που είχε για ασφάλεια και αγάπη. Ήθελε να ανήκει κάπου και να νιώθει αποδεκτή. Και αυτό, δυστυχώς, το βρήκε έξω από

ΠΛΗΘΥΣΜΟ - ΕΙΔΙΚΟΙ ΜΙΛΟΥΝ ΣΤΟ «Κ» ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ρουφήχτρα της υπογεννητικότητας

ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΤΟ ΣΕΞ ΛΟΓΩ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

ριφορά, καθώς το άγχος και η πίεση είναι κακοί σύμβουλοι της σεξουαλικής δραστηριότητας. Για αυτό τον λόγο τα σεξουαλικά προβλήματα συνεχίζουν να παρουσιάζονται και να εντείνονται.

Το ζευγάρι έρχεται αντιμέτωπο με την έλλειψη χώρου, χρόνου αλλά και διάθεσης. Ο άνδρας επιστρέφει βράδυ από μια ακόμη δύσκολη μέρα στη δουλειά, σε ένα σπίτι όπου ο σύντροφος είναι πιθανό να μην έχει επιστρέψει ακόμη από τη δική της δουλειά. Και όταν εκείνη γυρνά, το ζευγάρι ίσα που προλαβαίνει να φάει μαζί το βραδινό που παρήγγειλε απ' έξω και να πέσει για ύπνο. Ο ερωτισμός, το φλερτ και η διεκδίκηση δίνουν τη θέση τους στα παλιά μπλουζάκια και τις φαριδιές φόρμες που προσφέρουν άνεση αυτές τις λίγες ώρες που απομένουν για ξεκούραση παρά "πόθο" στα μάτια του συντρόφου, αφήνοντας έτσι το σεξ ξεχασμένο.

Ακόμη, οι νέοι επηρεασμένοι από τις ατε-

λείωτες ώρες που περνούν μπροστά στον υπολογιστή τους, έχουν δημιουργήσει λανθασμένα πρότυπα στο σεξ. Οι άντρες παγιούνται σε μία διαρκή αυτοπαράτηρηση, έχουν άγχος "επίδοσης" και γίνονται πιο ευαίσθητοι στον φόβο της σεξουαλικής αποτυχίας τη στιγμή που οι γυναίκες γίνονται πιο απαιτητικές, διεκδικώντας καλύτερη σεξουαλική επαφή και φυσικά το δικαίωμα της επιλογής του "καλύτερου" ερωτικού συντρόφου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα δύο φύλα να παρασύρονται σε περισσότερο ανταγωνισμό και συγκρουσιακή συμπεριφορά.

Από την άλλη έχει αποδειχθεί και ερευνητικά ότι το σεξ κάνει καλό στη σωματική αλλά και στην ψυχική μας υγεία, επομένως είναι σημαντικό να διατηρήσουμε ενεργή τη σεξουαλική μας ζωή. Δεν πρέπει να περιμένουμε να είναι τα πάντα τέλεια στη ζωή μας για να πλησιάσουμε ερωτικά τον σύντροφό μας. Ας μην ξεχνάμε ότι ο κάθε άνθρωπος αναπτύσσει άμυνες που τον βοηθούν να ξεπερνάει δυσκολές καταστάσεις και να προσαρμόζεται δημοσορικά. Ίσως μάλιστα στις δυσκολίες πρέπει να αναζητούμε περισσότερο την επικοινωνία, τη συντροφικότητα, την τρυφερότητα και το σεξ.

Το κράτος αρνείται να στηρίξει την οικογένεια

Η γενική γραμματέας Συλλόγου Προστασίας Αγέννητου Παιδιού «Η Αγκαλιά», Ζαχαρούλα Γκριέλα, δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, μιλά στο «Κ» και εξηγεί για ποιους λόγους τα ζευγάρια μπαίνουν στη διαδικασία της άμβλωσης, ποια είναι τα εφόδια που τους δίνουν προκειμένου να τα αποτρέψουν απ' αυτήν τη διαδικασία ενώ ταυτόχρονα σκαγραφεί τους λόγους που ο πληθυσμός υφίσταται μείω-

σεις των μελλουσών μαμάδων σε ό,τι αφορά την εγκυμοσύνη και τη γέννα. Εθελόντριες ψυχολόγοι σπριζούν όλη αυτή την περίοδο της κύησης τη γυναίκα. Αλλά και μετά τη γέννηση του μωρού και μέχρι τα 14 έτη του παιδιού, η "Αγκαλιά" διοργανώνει εκπαιδევσεις για την ψυχαγωγία και την πνευματική ανάπτυξη των παιδιών που γεννιούνται με τη βοήθειά της ώστε να συμβάλλει στη δημιουργία ισορροπημένων προσωπικοτήτων, που τα προβλήματα των γονέων δεν στάθηκαν εμπόδιο στη δική τους ανάπτυξη. Επίσης, υπάρχει παιδαγωγός που βοηθάει τα παιδιά στις τάξεις του δημοτικού, τα οποία έχουν δυσκολίες εκμάθησης ή άλλες δυσλεπουργίες. Υπάρχει επίσης οικονομική αναδοχή για εντελώς ειδικές περιπτώσεις, αναδοχή βάπτισης αλλά και θηκή στήριξη με εθελόντριες ψυχολόγους και νομικούς για να αντιμετωπίσουν οι μητέρες τα οικογενειακά προβλήματά τους.

Ποιο είναι το μήνυμα που στέλνετε για τις εκρωσεις αλλά και για τη μείωση του πληθυσμού;

«Δυστυχώς, το δημογραφικό είναι ένα τεράστιο πρόβλημα στη χώρα μας, το οποίο δεν είναι πρόσφατο, ούτε οφείλεται αποκλειστικά στην οικονομική κρίση.

Σίγουρα η οικονομική κρίση και η ανεργία που έφερε αυτή είναι ένας λόγος που οδηγεί τους νέους στην άρνηση να δημιουργήσουν οικογένεια και στην επιλογή της άμβλωσης ως μοναδικής λύσης στην περίπτωση μιας εγκυμοσύνης που δεν είχε προγραμματιστεί. Επίσης, ένας άλλος λόγος της έλλειψης γεννήσεων είναι η δημοτικότητα γάμων σε μεγάλη ηλικία, που είναι δύσκολο έως αδύνατο να τεκνοποιήσει η γυναίκα. Το σημαντικότερο όμως αίτιο της έλλειψης γεννήσεων είναι η έλλειψη κατάλληλης κοινωνικής πολιτικής από το κράτος και η άρνηση του να στηρίξει την οικογένεια. Παρά τη συνταγματική επιταγή για την προστασία της οικογένειας από το κράτος, είναι εμφανής η έλλειψη μέτρων προς την κατεύθυνση αυτή. Αυτό που πρέπει να γνωρίζουν όμως οι νέοι και οι νέες είναι ότι η εκρωση, ανεξάρτητα από τις συνέπειες που επιφέρει στο γενικότερο πρόβλημα της μείωσης του πληθυσμού της χώρας, δεν είναι χωρίς συνέπειες για το ίδιο το άτομο. Είναι μια διαδικασία που αφήνει τα σημάδια της και στο σώμα και στην ψυχική της γυναίκα και σίγουρα δεν πρέπει να ξεχνάμε τις συνέπειες για το ίδιο το έμβρυο ως φορέα ζωής.

Τόσο από τη διδασκαλία της Εκκλησίας όσο και από την ίδια την ιατρική επιστήμη είναι σαφές και ξεκάθαρο από αιώνες ότι η ζωή ξεκινά από τη στιγμή της σύλληψης. Από τη στιγμή που το ωάριο γονιμοποιείται, δημιουργείται το έμβρυο, το οποίο είναι πρόσωπο μοναδικό, που φέρει τα δικά του χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Νομικά το πρόσωπο αρχίζει να υπάρχει μόλις γεννηθεί ζωντανό και ως προς τα δικαιώματα που του εγγίνονται θεωρείται γεννημένο αν γεννηθεί ζωντανό.

Χριστίνας

το σπίτι της. Πολύ εύκολα σταμάτησε το σχολείο, όπως εύκολα έμαθε το χαρτί, τα χάρια και την κοκκίνη. Την ίδια πορεία ακολούθησαν και τα δυο της αδέρφια! Όλη αυτή η πλάνη αλλά και η περιπλάνησή της διήρκεσαν δώδεκα ολόκληρα χρόνια.

Μέσα σε αυτό το διάστημα η αλήθεια είχε βγει στην επιφάνεια, η μητέρα είχε ξυπνήσει από τον λήθαργο που την κρατούσε δέσμη και έκανε τις απαραίτητες ψυχοθεραπείες για να βρει τελικά τη χαμένη δύναμη της Μάνας και να «ψάξει» τα παιδιά της. Η Χριστίνα μπήκε σε κλειστό πρόγραμμα απεξάρτησης σε ηλικία 27 ετών. Μετά από δυο χρόνια βγήκε καθαρή και έχοντας πλέον στο πλευρό της την ουσιαστική παρουσία και αγκαλιά της μητέρας της, ήταν αποφασισμένη να αφήσει πίσω καθετί που την πλήγωνε και την πονούσε. Στα 29 της χρόνια επέστρεψε στο σχολείο και το τελείωσε με Άριστα. Δύο μήνες μετά βρήκε εργασία ως ιδιωτική υπάλληλος και με την οικογένειά της ενωμένη προσπαθούσε να επουλώσει τα τραύματα που της άφησε η ζωή. Σε ηλικία 33 ετών βρέθηκε στην Αγκα-

λιά του Συλλόγου Προστασίας Αγέννητου Παιδιού διανύοντας τον 2ο μήνα της εγκυμοσύνης της. Μιας εγκυμοσύνης που ήρθε σαν βάλσαμο στην ματωμένη ψυχή της και την καλούσε να σταθεί όσο πιο δυνατή μπορούσε. Εκείνη και ο σύντροφός της λαχταρούσαν όσο τίποτε να κρατήσουν στα χέρια τους αυτό το παιδάκι. Ο σύλλογος «Η Αγκαλιά» στηρίξε τη Χριστίνα ψυχολογικά, υλικά και οικονομικά, ώστε τώρα να κρατά στα χέρια της τον 2 μηνών γιο της και να κλαίει από χαρά! Μπορεί να μην έχει την οικονομική άνεση να δώσει ό,τι ονειρεύεται στο παιδί της αλλά τα δώρα που της έδωσε τελικά η ζωή είναι ανεκτίμητα. Έχει πίσω τη μητέρα της, τα αδέρφια της και τώρα τον σύντροφο και το παιδί της.

«Λυπάμαι για τη μητέρα μου, έχασε τόσα πολλά από εμάς... Κι εμάς μας έλειπε πολύ... Δεν θα επιτρέψω να λειψεί η δική μου αγκαλιά από τον γιο μου με τίποτα! Βοηθήστε με να τα καταφέρω! Όμως είμαι πολύ τυχερή τελικά. Μπορεί να μου στέρνεο η ζωή το χάδι και την αγκαλιά όλα αυτά τα χρόνια αλλά μου τα δίνει τη ζωή απλόχερα: Έχω την αγκαλιά της μάνας μου, την αγκαλιά του γιου μου, την Αγκαλιά του συλλόγου που μεγαλώνει το παιδί μου... Τι άλλο να ζητήσω από τη ζωή μου τώρα; Νομίζω ότι ήρθε η ώρα να χαρώ... Τι λέτε;»

Γιατί ποιους λόγους ζευγάρια μπαίνουν στη διαδικασία της άμβλωσης;

«Λόγοι κοινωνικοί και οικονομικοί είναι αυτοί που οδηγούν ζευγάρια ή τη γυναίκα μόνη της να πάρει την απόφαση να προχωρήσει σε άμβλωση. Κοινωνικοί λόγοι πιέζουν τη γυναίκα, κυρίως την αγαπή ή την κακοποιημένη, υπό τον φόβο της περιθωριοποίησης από τον κοινωνικό της περίγυρο. Επίσης, στην περίπτωση των ανδρών παρατηρείται πολύ έντονα τα τελευταία χρόνια να εγκαταλείπει τη σύντροφό του όταν μαθαίνει την εγκυμοσύνη, αρνούμενος να αποδεχθεί και αντιμετωπίσει τις νέες ευθύνες που καλείται να αναλάβει στη ζωή του. Η οικονομική κρίση, δυστυχώς, πολλές φορές καθιστά δυσβάσταχτο το κόστος ζωής ενός νέου μέλους στην οικογένεια εν όψει της έλλειψης κρατικής στήριξης. Στην περίπτωση λοιπόν που δεν υπάρχει οικογενειακός προγραμματισμός, όταν έρθει η εγκυμοσύνη, το ζευγάρι έρχεται αντιμέτωπο με το δίλημμα της άμβλωσης».

Εσείς πώς τους αποτρέπετε, τι εφόδια τους δίνετε;

«Ο Σύλλογος Προστασίας Αγέννητου Παιδιού "Η Αγκαλιά" είναι ένα σωματείο φιλανθρωπικό, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που ιδρύθηκε το 1998 και με ανιδιοτέλεια, αγάπη και σεβασμό συμπαράσκεται σε όλες εκείνες τις γυναίκες, έγγαμες ή άγαμες, που λόγοι κοινωνικοί ή οικονομικοί τις πιέζουν σε βίαιη απόφαση της ζωής του εμβρύου-παιδιού τους. Ένα δίκτυο εθελοντών όλων των ειδικοτήτων αναλαμβάνει και σπριζεί τη μητέρα από την κύηση και το παιδί της από την εμβρυϊκή ηλικία μέχρι τα 14 έτη και με τη βοήθειά τους μπορούμε και προσφέρουμε καταρχάς υλική βοήθεια από την αρχή του τοκετού και τη γέννηση του παιδιού: προίκα μωρού, γάλατα, πάνες, τρόφιμα, ένδυση και υπόδηση του παιδιού, παιχνίδια. Εθελόντριες μαίες παραδίδουν μαθήματα θηλασμού και λύνουν τις απο-

7. ΑΚΡΙΒΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΙΑ ΠΕΤΑΜΑ

Μέσο: ΑΠΟΨΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 06/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 06/10/2018

Σελίδα: 2

Χαρούμενος επενδυτής μετά την άρση των capital controls

Η δική μας **Άποψη**

Πάρα πολύ συχνά, ειδικά τα τελευταία χρόνια της μεγάλης κρίσης, γίνεται λόγος για αριθμούς: το ποσοστό του υπερπλεονάσματος, τον αριθμό των ανέργων, τα χαμένα κεφάλαια των τραπεζών. Αυτό που «ξεκνίεται» μονίμως είναι το πόσο μεγάλο κεφάλαιο είναι για κάθε κοινωνία –και συνεπώς για κάθε οικονομία– οι άνθρωποι της. Δυστυχώς, μας το θύμισε με κυνικό τρόπο η επίσημη έκθεση του ΔΝΤ για την παγκόσμια οικονομία. Σε αυτήν, στο κομμάτι της που αφορά την Ελλάδα, υπογραμμίζονται όχι μόνο οι χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης και το υψηλό δημόσιο χρέος, αλλά η «διπλή ύφεση» για τη χώρα μας, που μεταφράζεται σε σοβαρότατη πτώση του δείκτη γονιμότητας. Ο μέσος όρος γεννήσεων ανά Ελληνίδα έπεσε από το 1,5 στο 1,3, αναδεικνύοντας το δημογραφικό ως μείζον πρόβλημα της χώρας.

Από το 2011 και έπειτα η Ελλάδα εμφανίζει ένα πρωτοφανές για τα μεταπολεμικά χρόνια αρνητικό φυσικό ισοζύγιο γεννήσεων - θανάτων, καθώς η υπογεννητικότητα και η μετανάστευση των Ελλήνων μείωσε σημαντικά τον πληθυσμό της χώρας. Αντίθετα με ό,τι εμφανίζεται στον συγχρονικό δείκτη γονιμότητας για την περίοδο από το 1935 και μέχρι το 1975, καμία ελληνική γενιά δεν αναπληρώθηκε, καθώς από τη γενιά του 1956 και μετά ξεκίνησε μια προοδευτική μα συνεχή μείωση της γονιμότητας, η οποία συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

«Ακριβά» κεφάλ(α)ια για... πέταμα

Πρωτοτυπώντας για ακόμη μια φορά, η Ελλάδα δεν κατέγραψε μεταπολεμικό «baby boom» όπως συνέβη στη δυτική Ευρώπη, αλλά η όποια αύξηση του πληθυσμού στις τελευταίες δεκαετίες οφειλόταν αποκλειστικά στις κατά περιόδους μεταναστευτικές ροές και την επιστροφή Ελλήνων μεταναστών και τη ραγδαία αύξηση του προσδόκιμου ζωής.

Και σαν να μην αρκεί που η Ελλάδα γερνάει επικίνδυνα ή ότι αιμορραγεί πνευματικά και εργασιακά (σ.σ. πάνω από 600.000 είναι οι Έλληνες που μετανάστευσαν στα χρόνια της κρίσης), το δυσοίωνο παζλ έρχεται να συμπληρωθεί με την οικονομική δυσκολία που έχουν τα Ελληνόπουλα που μένουν πίσω να σπουδάσουν. Με τη «δωρεάν δημόσια παιδεία» να αποτελεί κακόγουστο και κρύο ανέκδοτο, η ελληνική οικογένεια δαπανά ετησίως 1,5 δισ. ευρώ για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση των παιδιών τους. Τα €3.200 που υπολογίστηκε σε σχετική μελέτη η μέση ετήσια δημόσια δαπάνη ανά μαθητή (νηπιαγωγείο έως και λύκειο) είναι διπλάσια μεν από τη μέση ετήσια ιδιωτική δαπάνη ανά μαθητή γυμνασίου ή λυκείου (εξαιρουμένων των διδασκτρών για ιδιωτικά σχολεία) που ήταν €1.548, μια δαπάνη που όμως όφειλε να είναι μηδενική.

Πληρώνουμε, και μάλιστα ακριβά, για κάτι που όφειλε να είναι δωρεάν, καθώς όμως δεν αρκεί το πορτοφόλι για να κάνει παιδιά, δεν κάνουμε παιδιά, κάποια από τα παιδιά μας φεύγουν, και αυτά που δεν φεύγουν από τη χώρα δυσκολεύονται ακόμα και να φύγουν και από το σπίτι τους ως ενήλικες πια. Γιατί ούτε για αυτό δεν αρκεί το υπερφορολογημένο ελληνικό πορτοφόλι.

Τωρα, εν τέλει, από όλα τα στοιχεία που έχασε η «πρώτη φορά κυβερνητική Αριστερά» –η διαπραγμάτευση που κατέληξε σε μνημόνιο, οι εθνικές ήττες στο Μακεδονικό και τα Ελληνοτουρκικά, τα «ματωμένα» υπερπλεονάσματα– να είναι αυτό της παιδείας που πονάει πιο πολύ. Διότι συνεχίζει να πετάει στον Καιάδα το πολυτιμότερο κεφάλαιό της, τα παιδιά της!

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Οι θάνατοι το 2017 ήταν 36.000 περισσότεροι από τις γεννήσεις, πάνω από 60.000 ήταν οι νέοι μετανάστες που αναζητούν την τύχη τους και καλύτερες συνθήκες ζωής στη χώρα μας και 900.000 νέοι, στην πιο παραγωγική ηλικία, είναι άνεργοι, αν και πτωχικοί οι πιο πολλοί!

Οι δραματικές αυτές διαπιστώσεις δείχνουν την τραγική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η Ελλάδα στα χρόνια των μνημονίων. Παρά το ότι έγιναν περισσότεροι γάμοι – στην πλειονότητά τους πολιτικοί – καταγράφεται μείωση των γεννήσεων κατά 4,7% το 2017, ενώ, αντιθέτως, οι θάνατοι αυξήθηκαν κατά 4,8%, σε σχέση με το 2016.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, συνολικά το 2017, οι θάνατοι στη χώρα μας ήταν σχεδόν 36.000 περισσότεροι από τις γεννήσεις. Την ίδια περίοδο, το 2017, οι γάμοι αυξήθηκαν, με την πλειοψηφία να είναι πολιτικοί ή σύμφωνα συμβίωσης, ενώ οι θρησκευτικοί ήταν μειωμένα.

Συγκεκριμένα, πέρισσι οι γεννήσεις στην Ελλάδα ανήλθαν σε 88.553 (εκ των οποίων 45.686 αγόρια και 42.867 κορίτσια), καταγράφοντας μείωση κατά 4,7% σε σύγκριση με το 2016, που ήταν 92.898 (47.882 αγόρια και 45.016 κορίτσια). Στις γεννήσεις δεν συνοπολογίζονται οι γεννήσεις νεκρών βρεφών, οι οποίες ανήλθαν σε 363, αυξημένες κατά 7,1% σε σχέση με το 2016, που ήταν 339.

Αντιθέτως, οι θάνατοι αυξήθηκαν κατά 4,8% και ανήλθαν σε 124.501. Το 2017 έφυγαν από τη ζωή 63.168 άνδρες και 61.333 γυναίκες, έναντι 118.792 θανάτων (60.526 άντρες και 58.266 γυναίκες) που είχαν καταγραφεί το 2016.

Το ευχάριστο είναι όμως ότι οι θάνατοι βρεφών ηλικίας κάτω του έτους μειώθηκαν σε 306, κατεβάζοντας τον δείκτη βρεφικής θνησιμότητας (θάνατοι βρεφών ηλικίας κάτω του έτους ανά 1.000 γεννήσεις ζωντανών) σε 3,5 έναντι 4,2 το 2016.

Το 2017 καταγράφηκαν στα ληξιαρχεία 1% περισσότεροι γάμοι από το 2016, καθώς 50.138 ζευγάρια έκαναν το πρώτο τους ξεκίνημα στην κοινή ζωή. Ωστόσο, ούτε οι μισοί εξ αυτών των γάμων δεν ήταν «με παπά και με κουμπάρο», καθώς έγιναν μόλις 24.975 θρησκευτικοί γάμοι. Η πλειοψηφία των ζευγαριών επέλεξε άλλους τρόπους, καθώς πραγματοποιήθηκαν 25.163 πολιτικοί γάμοι. Έγιναν επίσης 4.921 συμφωνά συμβίωσης, αυξημένα κατά 29,5% έναντι του 2016, που ήταν 3.799. Στα σύμφωνα συμβίωσης του 2017 περιλαμβάνονται και 94 σύμφωνα συμβίωσης μεταξύ ανδρών, καθώς και άλλα 40 σύμφωνα μεταξύ γυναικών.

Αξίζει να σημειωθεί πάντως ότι οι θρησκευτικοί γάμοι κερδίζουν έδαφος σε σχέση με το 2016 (τότε είχαν γίνει 23.778 θρησκευτικοί γάμοι) ενώ, παρότι αποτελούν πλειοψηφία, και οι πολιτικοί γάμοι μειώθηκαν (το 2016 είχαν φτάσει στους 25.854).

Η ανεργία των νέων

Στα ίδια επίπεδα κυμάνθηκε η ανεργία τον Ιούνιο, καθώς υποχώρησε καιά 0,2% έναντι του Μαΐου. Συγκεκριμένα, σαρώνει η ανεργία στους νέους, καθώς το 39,1% παραμένουν άνεργοι. Στην Ελλάδα, ο αριθμός των ανέργων τον Ιούνιο

Η Ελλάδα μικραίνει επικίνδυνα

Οι τρεις «πληγές» της χώρας είναι η υπογεννητικότητα, η φυγή –κυρίως των νέων– στο εξωτερικό και η ανεργία

του Δημήτρη Σταυροπούλου
d.stavropoulos@yahoo.gr

διαμορφώθηκε στους 909.000. Το ποσοστό ανεργίας στους άνδρες διαμορφώθηκε στο 15,3% και στις γυναίκες στο 23,8%. Ηλικιακά, το μεγαλύτερο ποσοστό καταγράφεται στις ομάδες 15-19 ετών (48,9%) και 20-24 ετών (37,5%). Ακολουθούν οι ηλικίες 25-29 ετών (27%), 30-44 ετών (18,2%), 45-64 ετών (15,7%) και 65 ετών και άνω (10,1%).

Σε επίπεδο Περιφερειών της χώρας, στις τρεις πρώτες θέσεις βρίσκονται η Δυτική Μακεδονία (27,1%), η Δυτική Ελλάδα (23%) και το Βόρειο Αιγαίο (21,7%).

Ακολουθούν η Ηπειρος (21,2%), η Κεντρική Μακεδονία (20,9%), η Αττική (19,9%), η Θεσσαλία (18,9%), η Στερεά Ελλάδα (18,7%), η Ανατολική Μακεδονία-Θράκη (15,1%), το Νότιο Αιγαίο (14,5%), η Πελοπόννησος (14,2%), οι Ιόνι-

Οι περισσότεροι ξενιτεμένοι Έλληνες δηλώνουν ότι δεν επιθυμούν να επιστρέψουν, διότι δεν πιστεύουν πως η οικονομική κατάσταση πρόκειται να βελτιωθεί

οι Νήσοι (13,2%) και η Κρήτη (11,5%).

Οι βασικοί λόγοι που σταμάτησαν οι άνεργοι να εργάζονται είναι είτε γιατί η εργασία τους ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε (26,3%) είτε γιατί απολύθηκαν (24,7%). Το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων (18,2%) εργαζόταν στον κλάδο του εμπορίου.

Σε ό,τι αφορά το επάγγελμα της προηγούμενης εργασίας τους, το μεγαλύτερο ποσοστό (30%) απασχολούνταν στην παροχή υπηρεσιών ή ως πωλητές. Το ποσοστό των ανέργων που δεν έχουν εργαστεί στο παρελθόν (νέοι άνεργοι) είναι 20,3%.

Η «πληγή» της μετανάστευσης

Έρευνα του ΓΣΕΒΕΕ δείχνει πως στις νεότερες ηλικίες, 18-34 ετών, το ποσοστό των Ελλήνων που σκέφτεται να μεταναστεύσει ξεπερνά το 70% (συγκεκριμένα 72,3%).

Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, 4 στα 10 νοικοκυριά (ποσοστό 40,1%) δηλώνουν πως θα εξετάζαν σοβαρά το ενδεχόμενο να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό, αν υπήρχαν οι προϋποθέσεις για εύρεση εργασίας. Το 9% των νοικοκυριών δηλώνει επίσης ότι έχει ήδη ένα τουλάχιστον μέλος που μετανάστευσε στο εξωτερικό για να βρει δουλειά. Τέλος, εκτιμάται ότι περισσότεροι από 810.000 Έλληνες πολίτες έχουν κάνει την επιλογή της μετανάστευσης από το 2010 μέχρι το 2017.

Ηδη 600.000 νέοι, στελέχη επιχειρήσεων και επιχειρηματίες μετανάστευσαν προκειμένου να ξεφύγουν από την κρίση και να βρουν εργασία με υψηλότερες οικονομικές απολαβές και καλύτερες συνθήκες.

Η Αγγλία είναι η πρώτη επιλογή των Ελλήνων στελεχών, αλλά καταφεύγουν και σε Αμερική, Αραβικά Εμιράτα και Αυστραλία, είτε γιατί έχασαν τη δουλειά τους στην Ελλάδα είτε γιατί δεν ανέχονται την απουσία αζιοκρατίας και τη διαφθορά στη χώρα μας.

Μάλιστα, περισσότεροι από το 50% των ξενιτεμένων Ελλήνων δηλώνουν ότι δεν επιθυμούν να επιστρέψουν πίσω, διότι δεν πιστεύουν πως η οικονομική κατάσταση πρόκειται να βελτιωθεί άμεσα.

Πικρία και απογοήτευση διακατέχει πολλούς Έλληνες που μετανάστευσαν, οι οποίοι διαθέτουν αξιόλογα προσόντα εκπαίδευσης και έχουν πετύχει υψηλές θέσεις εργασίας. Το 42% των Ελλήνων των εξωτερικού δηλώνει ότι δεν βλέπει πιθανή την επιστροφή του στην Ελλάδα, σύμφωνα με έρευνα της ICAP People Solutions.

Στην έρευνα συμμετείχαν 1.268 Έλληνες του εξωτερικού: Το 68% των ατόμων είναι μέχρι 35 ετών, χωρίς οικογενειακές υποχρεώσεις, με υψηλή εξειδίκευση (κάτοχοι μεταπτυχιακού ή/και διδακτορικού σε ποσοστό 64%).

Από τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα, οι οποίοι αποτέλεσαν το 30% του φετινού δείγματος, μόλις πέντε άτομα έχουν εν το μεταξύ επιστρέψει στην Ελλάδα για εργασία.

9. ΔΝΤ Η ΚΡΙΣΗ ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Μέσο: ΓΕΝΙΚΗ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ

Ημ. Έκδοσης: . . .05/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/10/2018

Σελίδα: 3

ΔΝΤ: Η κρίση συρρίκνωσε και την ελληνική οικογένεια

Η κρίση δεν μείωσε μόνο τα ελληνικά εισοδήματα αλλά απειλεί και την ελληνική οικογένεια. Αυτό επισημαίνει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, επισημαίνοντας ότι η οικονομική κρίση, περιόρισε σημαντικά τον δείκτη γονιμότητας. Τα συμπεράσματα που προκαλούν ανησυχία για την εξέλιξη του ελληνικού πληθυσμού, περιλαμβάνονται στην στην έκθεσή του ΔΝΤ για τις Παγκόσμιες Οικονομικές Προοπτικές.

Σημειώνεται ότι το ΔΝΤ έχει συνδέσει την γήρανση του πληθυσμού τις επόμενες 10ετίες (που προκαλείται λόγω των χαμηλών γεννήσεων) με τους χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης που αναμένει στην Ελλάδα (1,5%) αλλά και με την πίεση που συνεχίζει να ασκεί η γήρανση του πληθυσμού για παρεμβάσεις στο συνταξιοδοτικό και τις οποίες επιχειρεί να ανατρεφούσε η κυβέρνηση.

Σύμφωνα με την έκθεση που δόθηκε στη δημοσιότητα, στα ευρωπαϊκά κράτη που υπέστησαν διπλή ύφεση, όπως η Ελλάδα και η Ισπανία, ο δείκτης γονιμότητας (δηλαδή, ο μέσος

αριθμός παιδιών που φέρνει στη ζωή κάθε γυναίκα) μειώθηκε από το 1,5 το 2008 στο 1,3 περίπου το 2016.

“Αυτά τα σταθερά χαμηλά ποσοστά γονιμότητας κατά την τελευταία δεκαετία μπορεί να επηρεάσουν τη μελλοντική εισροή εργατικού δυναμικού και έτσι να αποδυναμώσουν την πιθανή ανάπτυξη μακροπρόθεσμα” αναφέρει το ΔΝΤ.

Την ίδια στιγμή ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έφθανε το 1,6 το 2016. Μάλιστα, όπως προκύπτει από την έκθεση, ενώ ο δείκτης είχε σταθερά ανοδική πορεία από το 2000 έως το 2008, φθάνοντας το 1,5, στη συνέχεια έκανε κάθεται πτώση, καταλήγοντας στο 1,29 το 2013. Εκτοτε παρουσιάζει ισχνή μόνο ανάκαμψη.

Ακόμα πιο απογοητευτική είναι η εικόνα που προκύπτει από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) για τον αριθμό των γεννήσεων στη χώρα μας: Από τις 118.302 γεννήσεις το 2008, καταρραυλήσαμε στις 88.553 πέρυσι, δηλαδή 25% χαμηλότερα. Μόλις προχθές τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ έδειξαν ότι οι γεννήσεις υπο-

χώρησαν κατά 4,7% σε σχέση με το 2016, ενώ αντιθέτως οι θάνατοι αυξήθηκαν κατά 4,8%, φθάνοντας τους 124.501.

Το ΔΝΤ διαπιστώνει ότι «τη δεκαετία πριν από την κρίση, ο συνολικός δείκτης γονιμότητας αυξήθηκε σε πολλές ανεπτυγμένες οικονομίες, για να υποχωρήσει αργότερα», κυρίως εξαιτίας της εκπόνησης της ανεργίας που προκάλεσε η κρίση. Οι ανάλυτές του Ταμείου εκτιμούν ότι ο περιορισμός του δείκτη οφείλεται και σε κοινωνιολογικούς παράγοντες, όπως η μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και η επιθυμία για οικογένειες μικρότερου μεγέθους

10. ΔΝΤ Η ΚΡΙΣΗ ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Μέσο: ΓΕΝΙΚΗ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ

Ημ. Έκδοσης: . . .05/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .06/10/2018

Σελίδα: 1

Ο δείκτης γονιμότητας μειώθηκε από το 1,5 το 2008 στο 1,3 το 2016

ΔΝΤ: Η κρίση συρρίκνωσε την ελληνική οικογένεια

Η κρίση δεν μείωσε μόνο τα ελληνικά εισοδήματα αλλά απειλεί και την ελληνική οικογένεια. Αυτό επισημαίνει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, επισημαίνοντας ότι η οικονομική κρίση, περιόρισε σημαντικά τον δείκτη γονιμότητας. Τα συμπεράσματα που προκαλούν ανησυχία για την εξέλιξη του ελληνικού πληθυσμού. Σημειώνεται ότι το ΔΝΤ έχει συνδέσει την γήρανση του πληθυσμού τις επόμενες 10ετίες (που προκαλείται λόγω των χαμηλών γεννήσεων) με τους χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης που αναμένει στην Ελλάδα (1,5%) αλλά και με την πίεση που συνεχίζει να ασκεί η γήρανση του πληθυσμού για παρεμβάσεις στο συνταξιοδοτικό.

»3

